

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1. Ελληνική ροκ μουσική

Των βαλκανίων οι πρόσφυγες

(Συλλογή: Η νύχτα θα το πει, Δ.Τσακνής-Π.Καρσούλας)

Ματωμένες φυλές των ποιητών των λυγμών άγιοι τόποι
Τραγικές συλλαβές σκαλιστή του πολέμου μετώπη
Οι Βαλκάνιοι λαοί της Ευρώπης το απότιστο δέντρο
Οραφανή μουσική ξεροκέφαλο ατίθασο κέντρο.

Η βουβή Ανατολή και της Δύσης τα πρόσωπα τ' άδεια
Μητριές αγκαλιές προσφυγιά μου και χρόνια σκοτάδια
Πουθενά δε χωρά του Βαλκάνιου φυγά η οδύνη
Σα σκία τριγυρνά και στη μνήμη το σχήμα της δίνει.

Μυστικές μου φωνές των προγόνων μου πείσμα αρχαίο
Τις Βαλκάνιες καρδιές σε χορό να ενώσετε νέο.(refrain)

Ετούτη 'δώ η καρδιά δε μπορεί σ' άλλο τόπο να ζήσει
Σαν ηφαιστειο ξεσπά κι ας καεί πριν στη δύση της σβύσει
Τις ψυχές τους κεριά οι Βαλκάνιοι ακρίτες να ανάψουν
Να πετάξουν ξανά οι αετοί και το μέλλον να ψάξουν.

Δραστηριότητες

1. Αφού χωριστείτε σε δύο ομάδες, να συζητήσετε το νόημα των στίχων 1–3 και 5–7.
2. Να συζητήσετε το νόημα της τελευταίας στροφής. Τι συναισθήματα σας γεννιούνται;
3. Γιατί χαρακτηρίζει ο στιχουργός τη μουσική των Βαλκανίων «ορφανή»;
4. Ακούστε/αναζητήστε μουσική από τις βαλκανικές χώρες και μιλήστε γι αυτήν στη σχολική τάξη.
5. Βρείτε ποιήματα ή άλλα τραγούδια που να μιλούν για τους Βαλκανικούς λαούς. Παρουσιάστε το υλικό στους συμμαθητές σας.

2. Δημοτικό τραγούδι

Του πραματευτή

(Θράκη-Παραλογή)

Πραματευτής κατέβαινε 'πο μέσ' απ' τα μπαλκάνια

σέρνει μουλάρια δώδεκα ασήμι φορτωμένα.
Στη στράτα όπου πάγαινε, στη στράτα που παγαίνει,
άχ τραγουδούσε κι έλεγε, αχ τραγουδά και λέει:
«Καλότυχα τούτ' τα βουνά και τούτα τα μπαλκάνια,
κλέβδες όπου δεν έχουνε, κλέβδες που δε λαλάνε».
Το λόγο δεν απόσωσε, τη συντυχιά δεν είπε,
αυτού και κλέβδες έφτακαν, αυτού και κλέβδες ήρταν.
Ένας τον κόφτει τα σκοινιά, γι-άλλος τα ξεφορτώνει.
Πραματευτής παρακαλά και φρόνιμα τους λέει:

-Χαρίστ' αδέρφια μ', τ' άλογα χαρίστε τα μουλάρια,
τ' ασήμ' αφήστε, αδέρφια μου, χαρίστε με τ' ασήμι.
Τα χέρια μου ραϊστήκαν ως δω για να τα φέρω.

Πρωτόκλεφος σαν τ' άκουσε πολύ του βαροφάγκε.
Το μαχαιράκι τ' έβγαλε και στην καρδιά τ' το βάλλει.
Γαϊμα το στόμα τ' γέμισε, καρδίτσα του φαρμάκι,
κι η γλώσσα τα' αηδονόλαλη λόγια πικρά αρχίν' σε:

Που είσαι, μάνα μ', να με δεις, κύρη μ' να με γλιτώσεις

Πρωτόκλεφος σαν τ' άκουσε απ' την καρδιά τ' λυπήθ'κε
και κάθισε κι αρχίνησε να τον βαριοξετάζει.

-Πούθ' είναι σένα μάνα σου, πούθ' είναι κι ο μπαμπάς σου;
-Η μάνα μ' 'πο τα Γιάννινα, μπαμπάς μ' από την Προύσα.
-Πόσα αδέρφια ήσασταν, σαν πόσα αδερφάκια;
-Τρία αδέρφια ήμασταν τα τρία 'πο μια μάνα
Γω είμαι ο πραματευτής κι γι-άλλος στο ζευγάρι
κι ο τρίτος ο μικρότερος δώδεκα χρόνια κλέφτης.

Σαν τ' άκουσε πρωτόκλεφος πολύ του βαροφάγκι
κι από το χέρ' τον άδραξε και στ' άλογο τον ρίχνει
και στο γιατρό τον πάγαινε και στο γιατρό τον πάει.

-Εσύ, γιατρέ μ', καλέ γιατρέ μ', γιατρεύ'ς τον κόσμο όλο
και τούτον γιάτρεψε το νιο τον καρδιοχτυπημένο.
-Πολλούς γιαράδες γιάτρεψα κι άλλους θενά γιατρέψω,
μ' αυτό 'ναι 'δερφοβάριμα και γιατρεμό δεν έχει.

Δραστηριότητες

1. Να διηγηθήτε και εσείς την ιστορία που παρουσιάζεται στο τραγούδι.
2. Να εντοπίσετε στο γεωγραφικό χάρτη τις περιοχές που αναφέρονται στο τραγούδι και να προσκομίσετε σχετικές φωτογραφίες
3. Να αναζητήσετε δημοτικά τραγούδια με παρόμοιο θέμα στη δική σας γλώσσα και να τα παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας. Να χωριστείτε σε ομάδες και να συγκρίνετε τα τραγούδια που βρήκατε με το δημοτικό: Του πραματευτή
4. Να μιλήσετε για τους πραματευτές και τον τρόπο ζωής τους. Να βρείτε φωτογραφίες που να απεικονίζονται πραματευτές.
5. Να οργανώσετε ένα παιχνίδι ρόλων με αφετηρία τα πρόσωπα που παρουσιάζονται στο δημοτικό τραγούδι.

3. Επίσκεψη στο Μουσείο

A. Φάση Προετοιμασίας:

- Προσυνεννόηση του εκπαιδευτικού με το Μουσείο και ενημέρωσή του για τους χώρους του Μουσείου (κάτοψη) και για τα εκθέματα.
- Επίσκεψη του εκπαιδευτικού στο Μουσείο από πριν. Προμήθεια σχετικού έντυπου υλικού.
- Ενημέρωση: μήπως διαθέτει ήδη Εκπαιδευτικά Προγράμματα το Μουσείο; Μπορούμε να τα αξιοποιήσουμε; (Μικρή ομάδα παιδιών)
- Ορισμός βασικών κανόνων συμπεριφοράς πριν την επίσκεψη, με εξηγήσεις προς τα παιδιά, ώστε να αποφευχθούν τα «όχι» και τα «μη» στο χώρο του Μουσείου.
- Προϊδεασμός: *Τι είναι Μουσείο; Ποιο Μουσείο θα επισκεφτούμε; Τι περιμένουμε να δούμε;*

B. Εκπαιδευτικές Δράσεις στο Μουσείο:

- Άξονας του χρόνου: να εντοπίσουν τα παιδιά την εποχή στην οποία ανήκουν τα εκθέματα.
- Να εντοπίσουν τα παιδιά στο χάρτη τις περιοχές προέλευσης των εκθεμάτων.
- Να ονοματίσουν τα εκθέματα. Να φτιάξουν ένα γλωσσάρι (ομαδική εργασία)
- Να βρουν αντιστοιχίες των εκθεμάτων στο τότε και στο σήμερα (π.χ. σκεύη, εξαρτήματα αργαλειού, διακοσμητικά κ.λπ.). Αντιστοίχιση με ανάλογα αντικείμενα από τις πατρίδες τους.
- Εικονόλεξο ή σταυρόλεξο
- Ανάκληση εμπειριών από Μουσεία στις πατρίδες των παιδιών.

- Παιχνίδια: δραματοποίηση μιας σκηνής από τις ιδέες που θα δώσουν τα εκθέματα στο Μουσείο, κινήγι θησαυρού, κατασκευές, χειροτεχνίες, ζωγραφική.

Γ. Επιστροφή στη σχολική τάξη:

- Γραπτή έκφραση: «Ένα αγγείο διηγείται την ιστορία του».
- Έκφραση συναισθημάτων-εντυπώσεων.
- Άλλο τι;

Χρήσιμο εργαλείο:

Έλσας Μυρογιάννη, **«10 μικροί διάλογοι για ένα μουσείο»**. Καλειδοσκόπιο, 2002